

Škody spôsobené zverou a na zveri

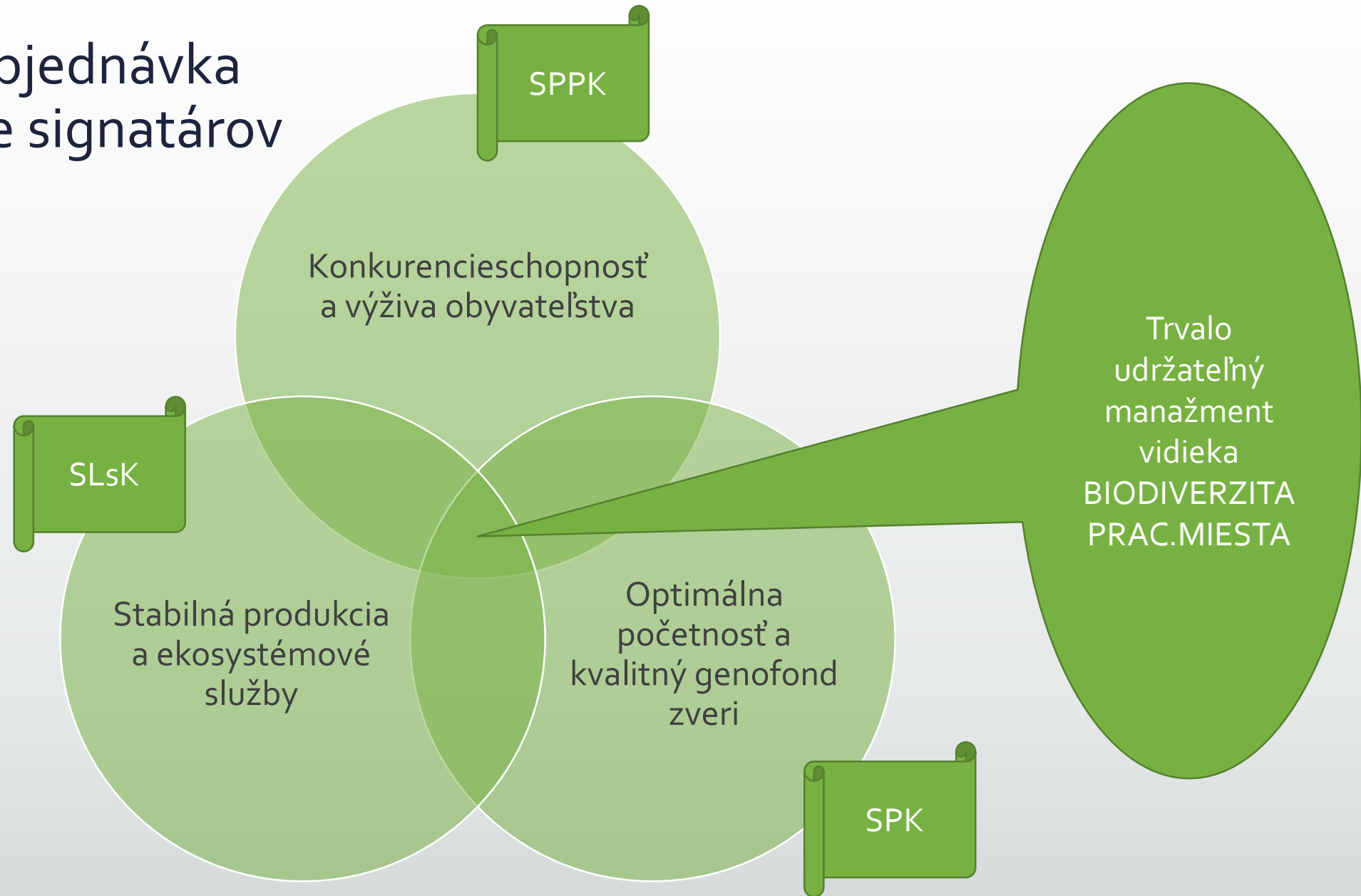
Ing. Tibor Lebocký, PhD., Slovenská poľovnícka komora, Bratislava

Pohľad SPK na projekt spoločného riešenia

MEMORANDUM
o spolupráci pri riešení škôd spôsobených zverou a na zveri
medzi Slovenskou lesníckou komorou, Slovenskou
poľnohospodárskou a potravinárskou komorou a Slovenskou
poľovníckou komorou

Spoločenská objednávka a rámcové ciele signatárov

Predpoklady úspechu

- Aktivita a kolegialita (nie rivalita), - hľadanie správnych odpovedí v oblasti manažmentu vidieka je predovšetkým na tých, ktorí sú každodenne pripútaní k pôde, jej produkčnému a odolnostnému potenciálu.
- Zdravý sedliacky rozum, - roľnícky rozum na poliach, horársky v lesoch, jágerský v revíroch, t.zn. riešiť príčiny, nie dôsledky súčasného stavu.
- Priorita prevencie
- Objektívne zisťovanie a posudzovanie, stanovenie korektných rámcov prirodzených strát
- Rovnováha v posudzovaní škôd zverou a na zveri

Zákonné východiská

ÚSTAVA SR

- **každý má právo** na priaznivé životné prostredie, každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo a **nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie a prírodné zdroje**

Zákon o poľovníctve

- **poľovníctvom je súhrn činností** zameraných na trvalo udržateľné, racionálne, cieľavedomé obhospodarovanie a využívanie voľne žijúcej zveri **ako prírodného bohatstva a súčasti prírodných ekosystémov**

Vyhláška k zákonu o poľovníctve

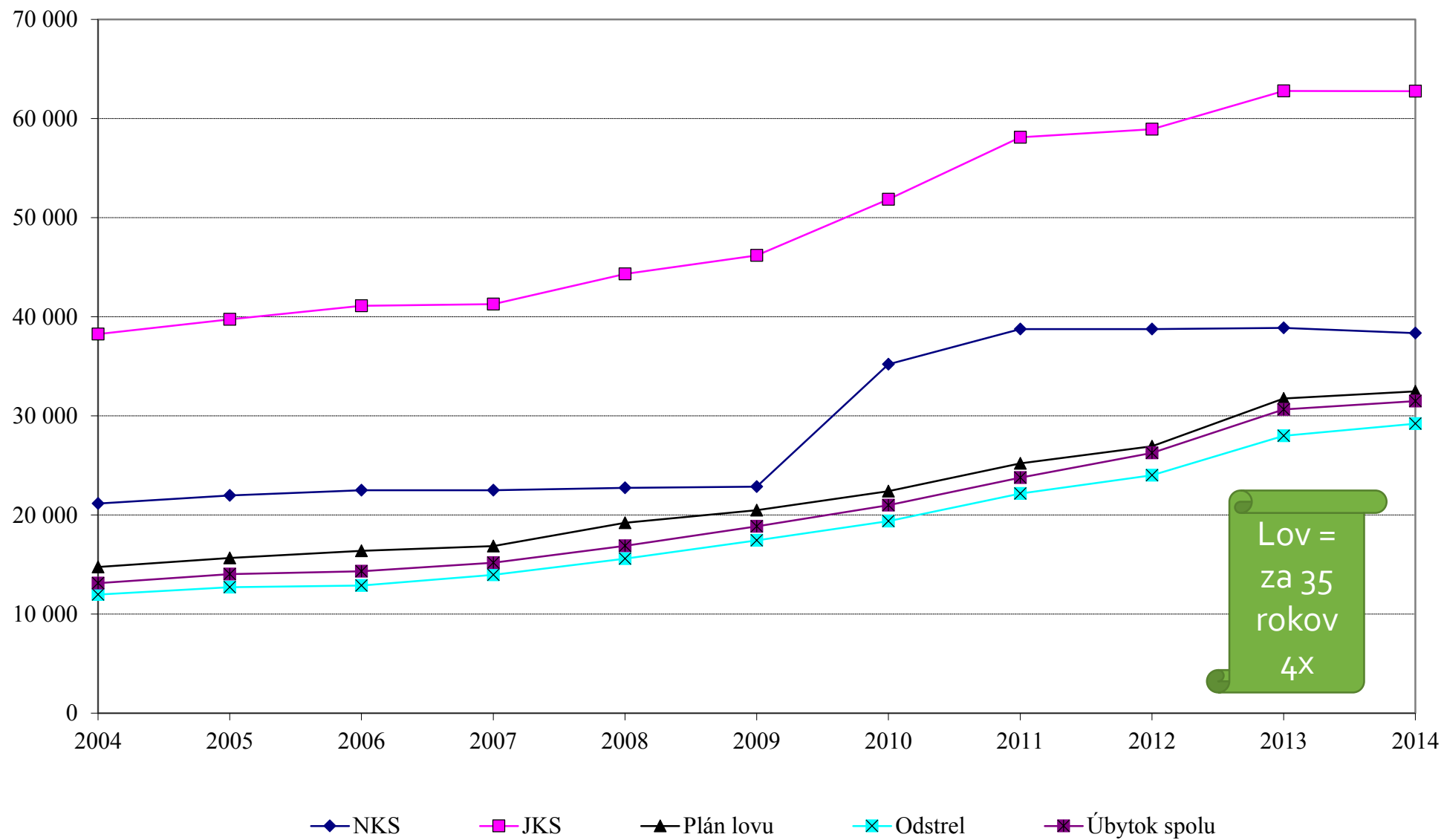
- **chovateľským cieľom** v chove raticovej zveri je dosiahnutie jarných kmeňových stavov, ktoré **sú zhodné** s normovanými kmeňovými stavmi raticovej zveri **v danom poľovnom revíri**, pri dosiahnutí plánovaného pomeru pohlavia, plánovanej vekovej a pohlavnej štruktúry populácie a plánovanej vekovej štruktúry samčej zveri

Fakty

- súčasný stav a vývoj početnosti voľne žijúcej raticovej zveri, najmä jelenej, diviačej, danielovej a muflonej je vzhľadom na prirodzenú úživnosť poľovných pozemkov SR vysoký a napriek realizácii plánovaného lovu v súlade s platnou legislatívou vykazuje trvale rastúci trend

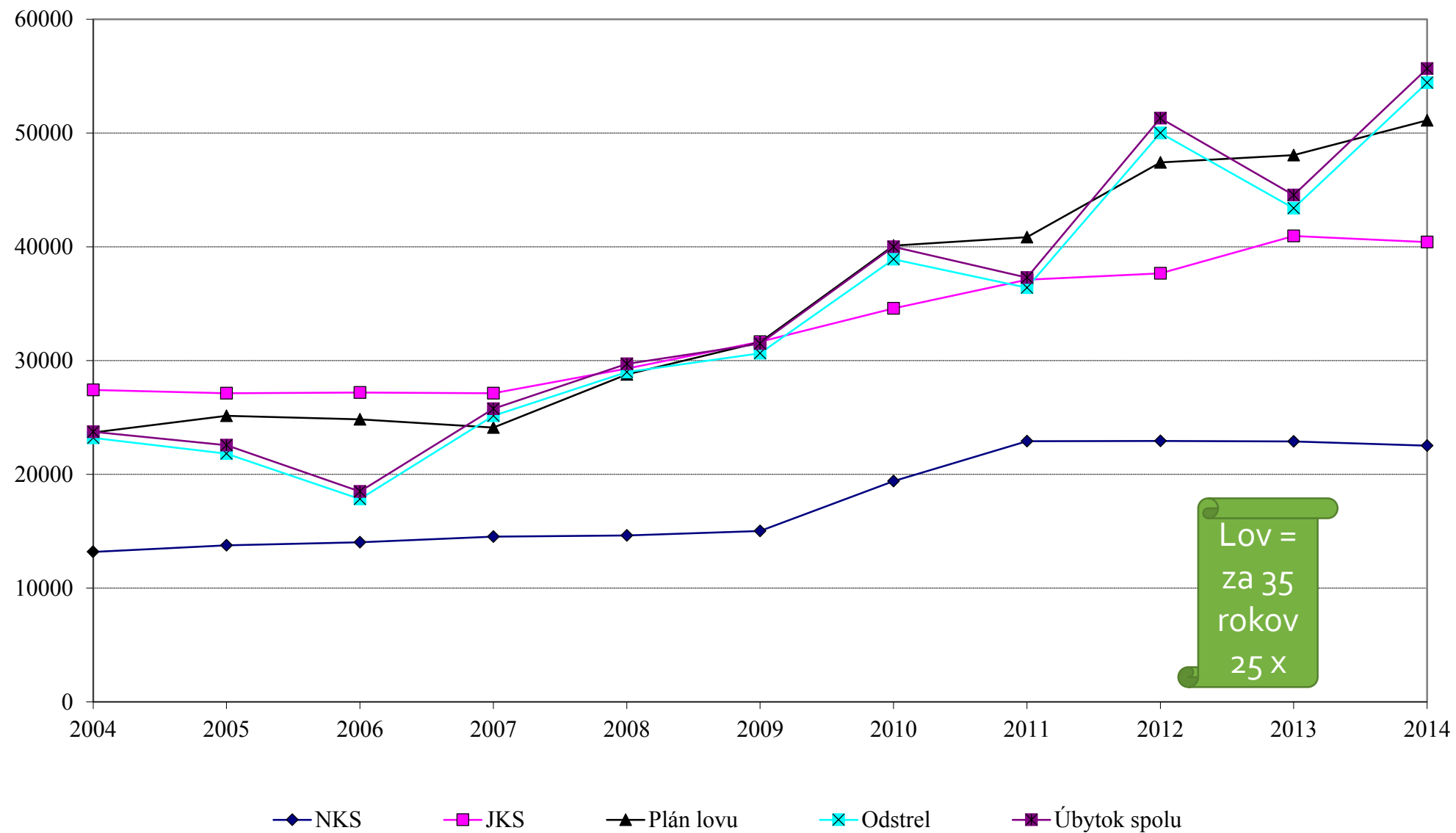
Kusy

Jelenia zver

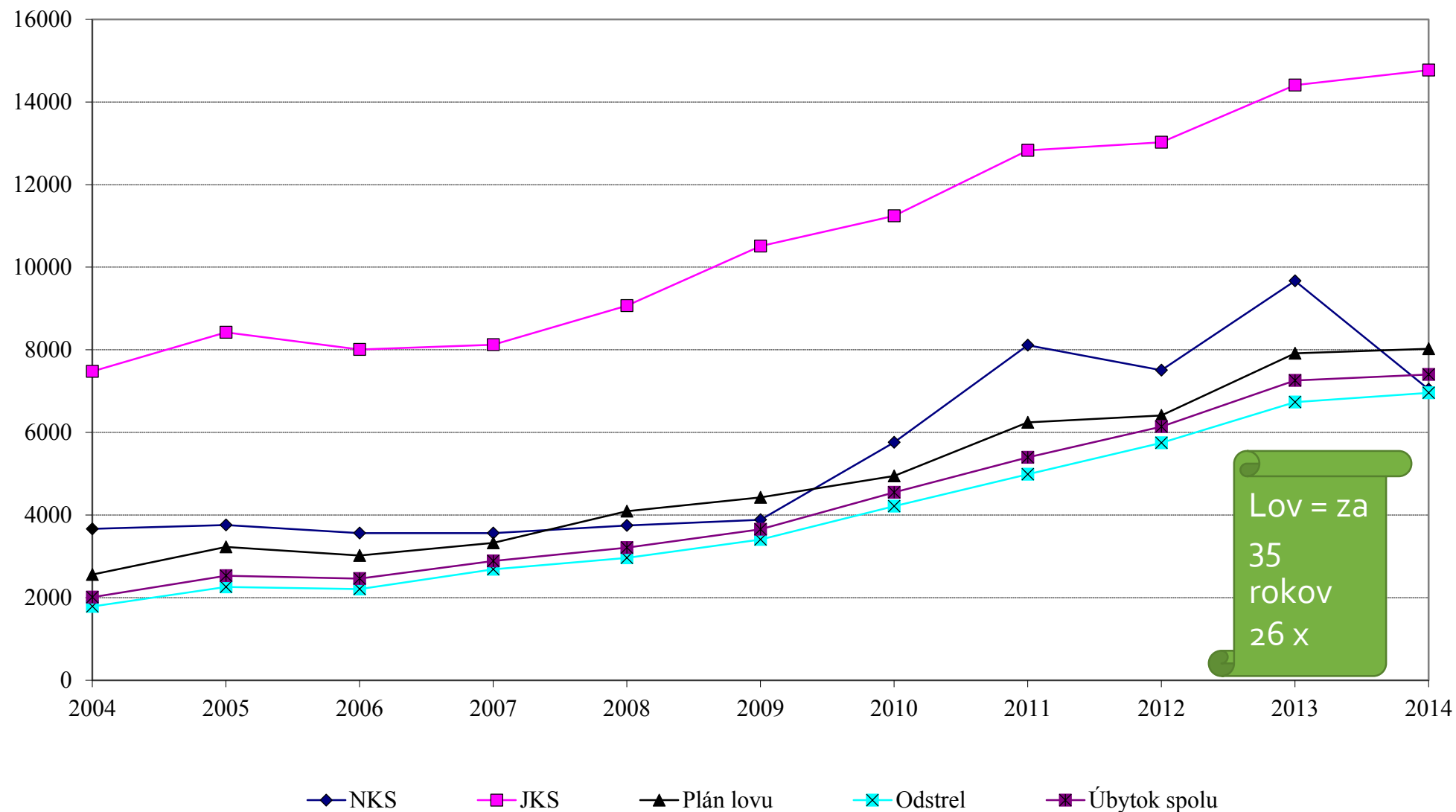
Kusy

Diviáčia zver

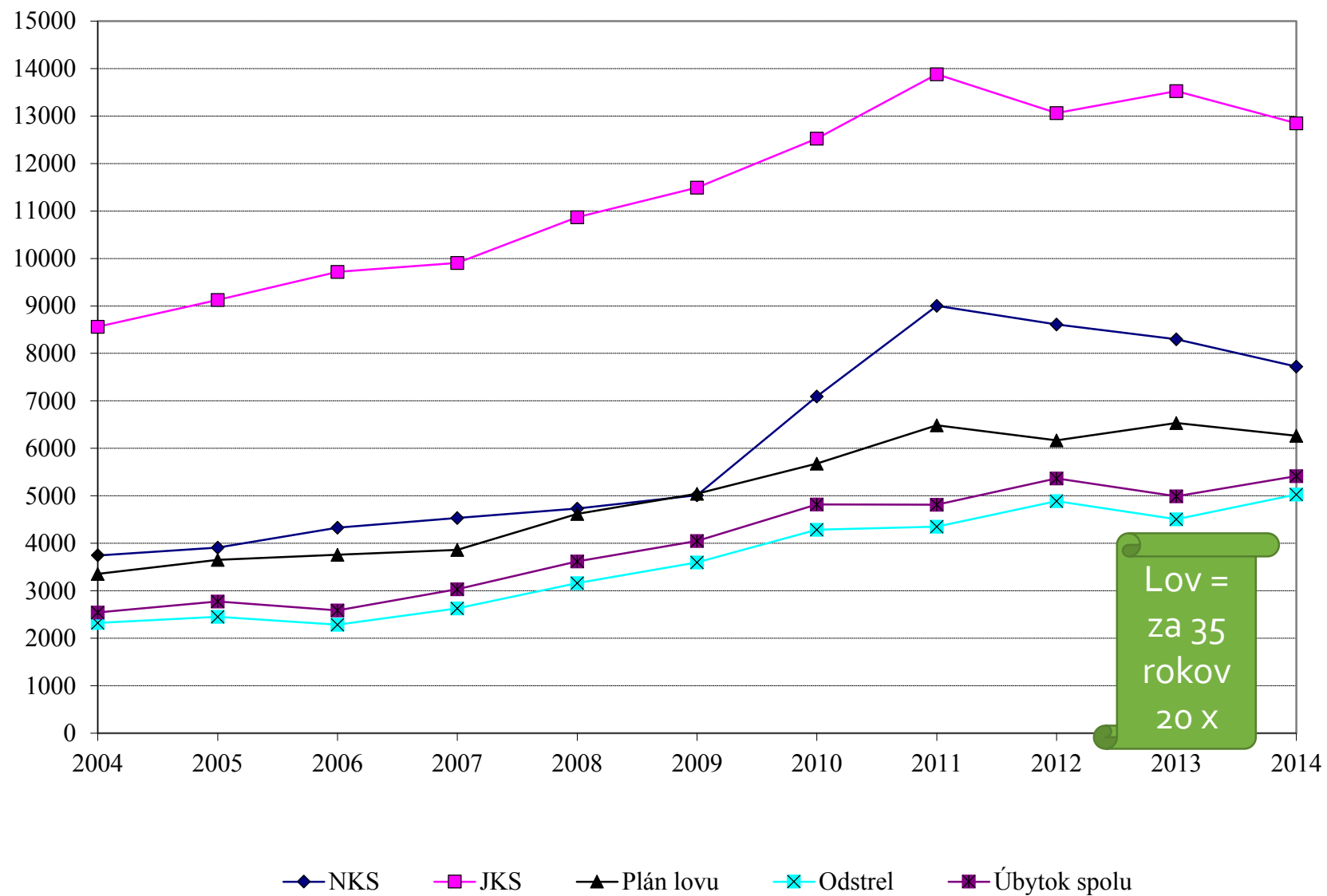
Kusy

Danielia zver

Kusy

Muflónia zver

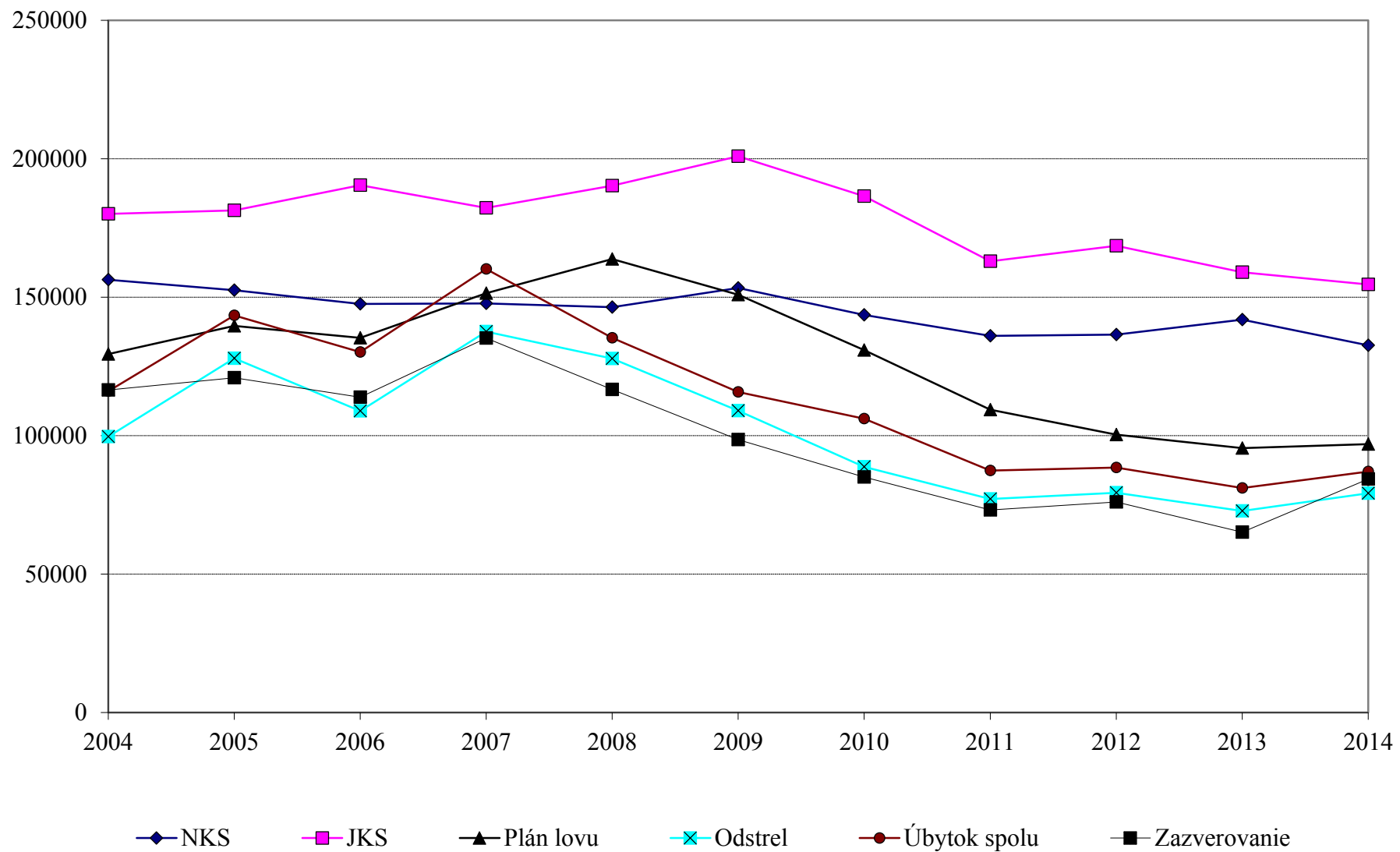

Fakty

- prirodzená migrácia voľne žijúcej raticovej zveri v priebehu roka je napriek fragmentácii krajiny výstavbou líniových stavieb (najmä pozemných komunikácií) intenzívna a sezónne spôsobuje poškodzovanie poľnohospodárskych a lesných kultúr v regiónoch, ktoré sú značne vzdialené od domovských okrskov tejto zveri, teda mimo oblastí zisťovania jej početnosti pre potreby poľovníckeho plánovania,
- geografická expanzia druhov do agrárnych okresov
- súčasný stav a vývoj početnosti voľne žijúcej malej zveri, najmä zveri zajačej, bažantej a jarabičej je na historicky najnižšej úrovni a napriek neustále sa znižujúcemu plánovanému lovu vykazuje trvale klesajúci trend,

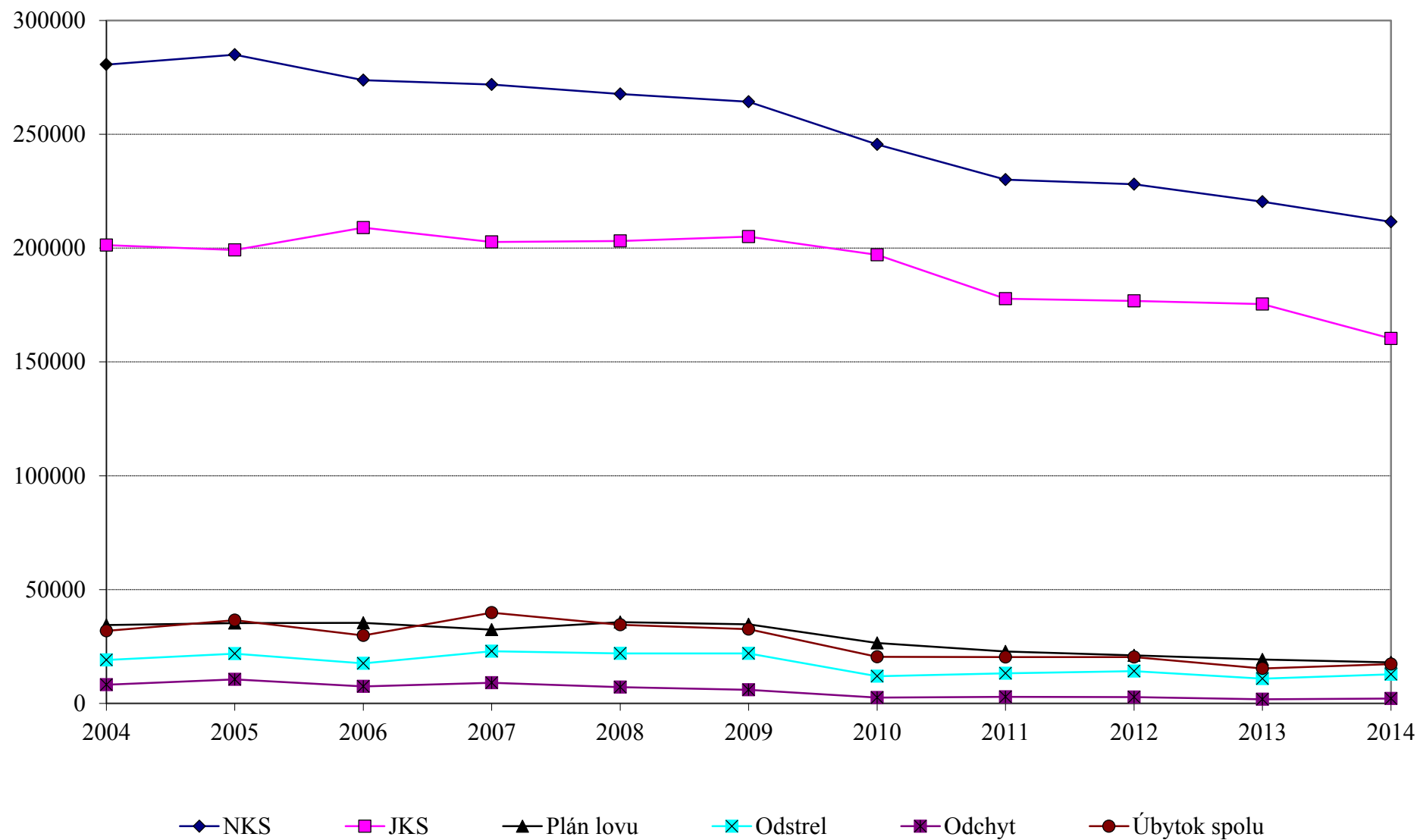
Kusy

Bažantia zver

Kusy

Zajačia zver

Fakty

- priemerný ročný úbytok raticovej poľovnej zveri (odstrelom, prirodzeným a neprirodzeným úhynom), najmä v kategórii samičej zveri a mláďat nezodpovedá požadovanej intenzite v dôsledku čoho populačná explózia populácií jelenej, diviačej, danielovej a muflonej zveri pretrváva a cieľavedomá redukcia kmeňových stavov v súlade s koncepčnými zámermi do roku 2025 je ohrozená.

Úlohy vyplývajúce z Koncepce rozvoja poľovníctva na Slovensku do roku 2025

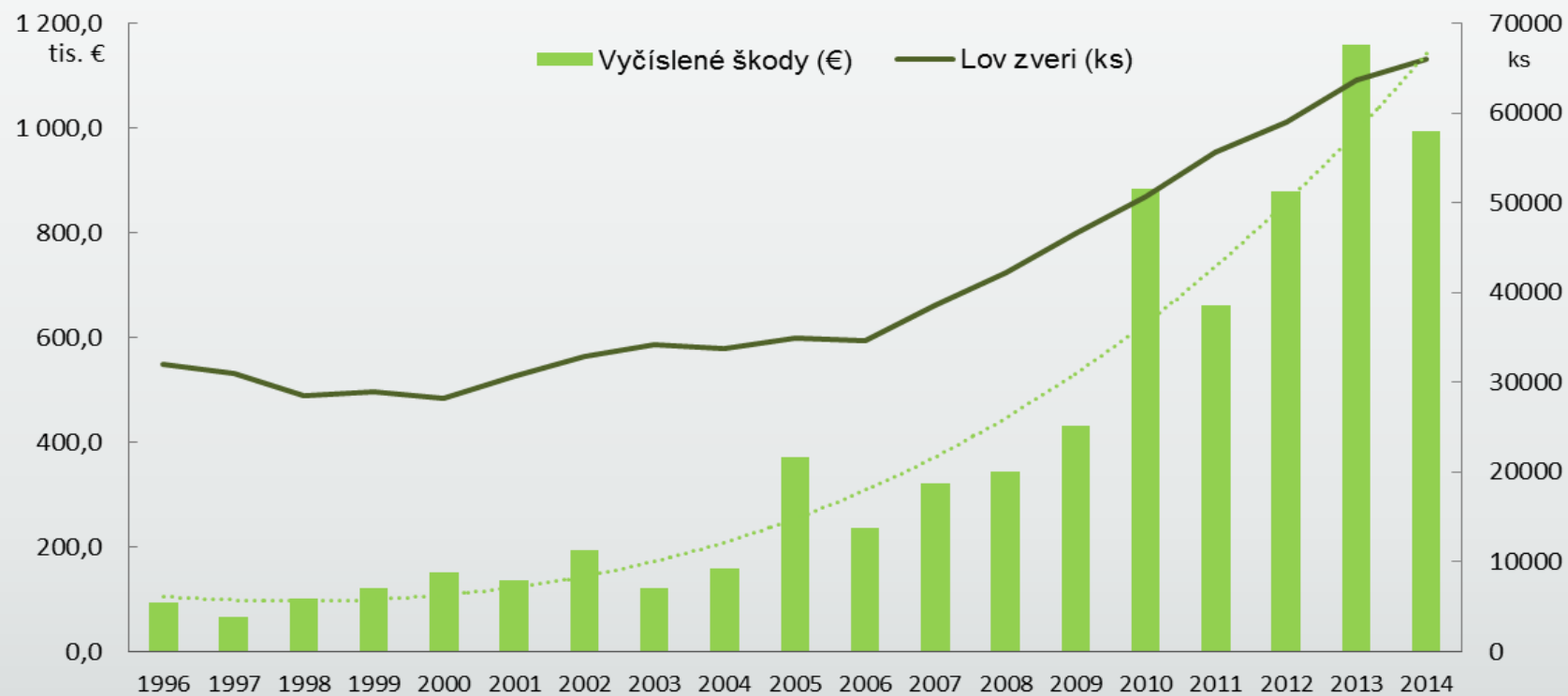
Druh zveri	Cieľový	Skutočný	Požadovaný JKS								Ročný pokles/ nárast JKS
	NKS	JKS									
	2025	2011	2012	2014	2016	2018	2020	2022	2024	2025	
	Raticová zver										
Jelenia	32 900	58 100	56 300	52 700	49 100	45 500	41 900	38 300	34 700	32 900	-1 800
			58932	62781							+ 1997
Danielia	4 200	12 800	12 200	11 000	9 700	8 500	7 300	6 000	4 800	4 200	-614
			13027	14771							+ 692
Muflonia	4 900	13 900	13 300	12 000	10 700	9 400	8 100	6 800	5 500	4 900	-643
			13066	12846							+ 575
Srnčia	85 700	110 900	109100	105500	101900	98 300	94 700	91 100	87 500	85 700	-1 800
			110989	107425							+1679
Diviačia	18 800	37 100	35 800	33 200	30 600	28 000	25 300	22 700	20 100	18 800	-1 307
			37667	40405							+ 1446
	Malá zver										
Bažantia	203 500	163 000	165900	171700	177500	183200	189000	194800	200600	203500	2 890
			168538	154593							-2995
Zajačia	275 100	177 700	184700	198700	212700	226700	240700	254700	268700	275100	7 000
			176783	160231							-7614
Jarabičia	30 400	9 200	10 700	13 700	16 700	14 700	22 700	25 700	28 700	30 400	1 500
Jariabok	7 500	3 800	4 100	4 600	5 100	5 700	6 100	6 700	7 200	7 500	260

Fakty o škodách spôsobovaných zverou ?!?

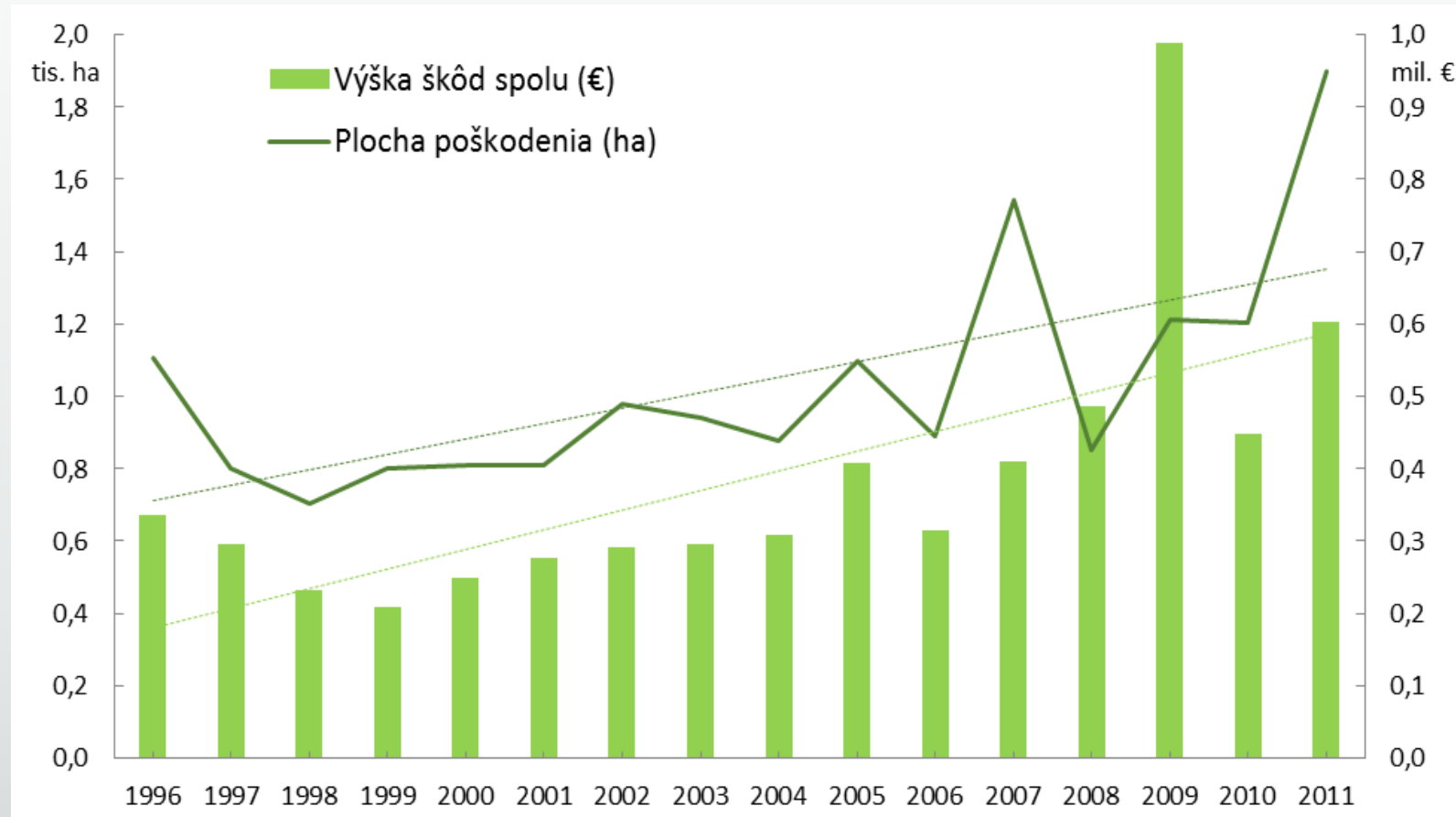
- Škody spôsobené zverou

Škody spôsobené **raticovou zverou** v roku 2014 zaznamenali oproti predchádzajúcemu roku 2013 **pokles** o 364 807 eur. Celkove boli vyčíslené vo výške 1 356 993 eur, z toho v **poľnohospodárstve** vo výške 993 416 eur (**- 165 006 eur**) a v **lesnom hospodárstve** 363 577 eur (**- 199 801 eur**). Z celkových vyčíslených škôd užívatelia poľovných revírov uhradili škody vo výške 152 852 eur, čo je oproti roku 2013 o 1 497 eur menej. Za škody v poľnohospodárstve to bolo 115 837 eur a za škody v lesnom hospodárstve 37 015 eur.

Vývoj škôd spôsobených raticovou zverou v rastlinnej výrobe a lovu raticovej zveri

Vývoj redukovanej plochy poškodenia a výšky škôd spôsobených raticovou zverou na lesných porastoch

Fakty o škodách spôsobených na zveri ?!?

- Škody na zveri spôsobené **dopravnými prostriedkami**

Z raticovej zveri bolo v roku 2014 usmrtené celkovo **4 502 ks zveri srnčej** v hodnote 1 151 570 eur, nasleduje zver **jelenia 807 ks/602 614 eur**, **diviačia 677 ks/134 703 eur**, **danielia 130 ks/63 174 eur** a zver **muflonia 18 ks/3 807 eur**. Zaujímavý je aj údaj za veľké šelmy, keď medvedov bolo usmrtených 14 ks/38 218 eur, vlkov 4 ks/5 486 a rysov 4 ks/10 624 eur. Z ďalšej zveri to bolo 762 bažantov v hodnote 17 876 eur, 1 684 zajacov/159 273 eur, 808 líšok, 96 jazvecov, 3 vydry riečne, 3 mačky divé, 1 psík medvedíkovitý, 1 šakal zlatý, 1 jariabok lesný a 41 ks inej poľovnej zveri.

Fakty z PZ Dubec

Fakty z PZ Rokoš

Rozsah projektu za SPK

- **SPK sa zaväzuje:**
- a) Prostredníctvom svojich zástupcov v chovateľských radách a poradných zboroch presadzovať dosiahnutie chovateľského cieľa prednostne prostredníctvom manažmentu trofejovej kulminácie s výrazným zvýšením plánovaného lovu samíc a mláďat raticovej zveri.
- b) Na základe trendov vývoja lovu diviačej zveri iniciovať legislatívnu úpravu doby lovu diviačej zveri s cieľom loviť diviačiu zver počas celého roka bez ohľadu na vek a pohlavie s výnimkou lovu vodiacich diviáčíc v období od 16.januára do 30.júna bežného roka.
- c) Na základe trendov vývoja lovu jelenej, danielovej a muflonej zveri iniciovať legislatívnu úpravu doby celoročného lovu nedospelých a nevodiacich samíc týchto druhov poľovnej zveri.
- d) Prijatť opatrenia na zabezpečenie účinnej a včasnej komunikácie užívateľov poľovných revírov s užívateľmi poľovných pozemkov s cieľom uzatvorenia zmlúv o prevencii škôd spôsobených zverou a na zveri každoročne v termíne najneskôr do konca februára bežného roka.
- e) Vytvoriť podporný finančný mechanizmus z vlastných zdrojov Fondu pre rozvoj a zveľaďovanie poľovníctva SPK na podporu realizácie opatrení zameraných na revitalizáciu prirodzených populácií malej zveri vo voľných poľovných revíroch chovateľských oblastí pre chov malej zveri.

Prečo je to tak a kde začať?

- Rozdiely v pomere pohlavia medzi PP odporúčaným (1:1) a skutočným (1:2 až 1:4 !)
- Zvýšená natalita a tým aj KP v dôsledku zvýšeného celoročného prísunu potravy a zmien klímy
- Presný súčet nepresných čísiel pri JKS a LSpO
- Lov menšieho počtu samíc ako samcov, rozvrátená sociálna štruktúra populácie
- **Manažment trofejovej kulminácie** - oddelené plánovanie lovu samčej zveri a samičej zveri a mláďat, zahŕňa
 - a) lov samcov vo veku trofejovej kulminácie a po nej je najmenej 70 %,
 - b) lov samcov pred vekom trofejovej kulminácie je najviac 30 % a lovia sa len jedince s paroží škodníka, abnormálnym alebo vo vývoji mimoriadne zaostávajúcim paroží,
 - c) pri potrebe znížiť skutočné stavy zveri sa **lov samíc a mláďat** sa ich lov v porovnaní s predchádzajúcim obdobím primerane **zvyšuje**

S čím prestať a v čom pokračovať?

Čiastková úloha	Odporúčanie KPŽp SPK
-stanoviť výšky lovu a pomery pohlavia pri plánovaní lovu poradným zborom poľovnej oblasti	áno
-presadzovať a kontrolovať správne prikrmovanie, kontrolovať v rámci výkonu štátneho dozoru	áno
-kontrolovať skutočný lov predkladaním znakov z ulovenej zveri	podľa rozh. PZ PO
-v revíroch, kde nie je daný druh raticovej zveri bonitovaný loviť mláďatá a samice bez schváleného plánu lovu	áno
-loviť jednorôčné samice celoročne	nie ?
-mimoriadny lov, alebo zvýšenie plánu lovu z dôvodu škôd zverou povoľovať len v kategórii samica a mláďa	áno
-plán lovu považovať za minimálny a bez schválenia ho možno prekročiť maximálne o 10%	áno
-metódu manažmentu (trofejovej kulminácie alebo vekových tried) predložiť na schválenie v rámci výhľadového plánu v každom PR	áno

Ďakujem za pozornosť!

Zdroje údajov a fotografií:

- Poľovnícke štatistické ročenky SR (NLC)
- Príručka pre minimalizáciu škôd spôsobovaných zverou a na zveri (NLC)
- Štatistický informačný systém a evidencie SPK

